WALCE

Rozwój osadnictwa na terenach dzisiejszej gminy Walce nieodłącznie związany jest z działalnością zakonu cystersów. Książe Władysław Opolski podarował im kościół w Kazimierzu koło Głubczyc i prawo do przyległych ziem, w tym do terenów zajmowanych obecnie przez wieś. Na początku XIII wieku dobra te stają się własnością zakonu norbertanek z Czarnowąsów. Potwierdza to najstarszy dokument, w którym pojawia się nazwa „Walce", pochodzące z 1228 roku pismo, w którym książę Kazimierz Opolski pisze, że na życzenie swej zmarłej matki – hrabiny Ludmiły – przenosi założony przez nią klasztor z Rybnika do Czarnowąsów. Wśród posiadłości należących do klasztoru, obok Wróblina, Biedrzychowic, wymienione są także „Walchi".

Trudno jednoznacznie ustalić etymologię nazwy „Walce". Być może wywodzi się od jednego z kolonizatorów – Walentego. W różnych dokumentach nazwa występuje jako „Waletz". W źródłach pochodzących z XIII w. wymienia się nazwy Walicz, Walecz, Walitz. Dopiero w XVI w. ustala się nazwa Waltze, która z różnymi zmianami w pisowni utrzymała się do dziś. XV i XVI wiek to okres toczonych na naszych terenach wojen husyckich, szwedzkich i śląskich. Zniszczenia wojenne i wybuchające w ich następstwie zarazy zdziesiątkowały mieszkającą tu ludność.

Z dokumentu z dnia 23 kwietnia 1572 r. wynika, że król Ferdynand I oddał Biedrzychowice i Walce w zastaw hrabiemu Schweinichen. W roku 1585 Walce sprzedano hrabiemu Schweinichen von Kolbnitz i w tej rodzinie pozostały do XIX wieku. Po wymarciu rodu, Walce przeszły w posiadanie hrabiego Seher-Thoss z Dobrej. W źródłach historycznych możemy także znaleźć wzmiankę, że w 1807 r. w Walcach stacjonowały wojska francuskie, „które okrutnie obchodziły się z mieszkańcami". W 1929 roku zadłużony majątek rodziny von Seher-Thoss przechodzi w ręce państwa i zostaje rozparcelowany. Prowadzi to do rozkwitu wsi. Powstają całe ulice nowych gospodarstw. Liczba mieszkańców z 1694 w roku 1925 wzrosła do 1894 w roku 1939. Obecnie wieś, będącą siedzibą władz gminnych, zamieszkuje ponad 1800 osób.

Vývoj osídlování na území dnešní obce Walce je úzce spojen s působností cisterciáckého řádu. Kníže Vladislav Opolský jim daroval kostel v Kazimierzi, v blízkosti Głubczyc a právo k přilehlým pozemkům, včetně půdy, kterou nyní vlastní vesnice. Na počátku XIII. století se tyto majetky staly vlastnictvím řádu premonstrátek z Czarnowąsů. Tuto skutečnost potvrzuje nejstarší dokument, v němž se objevuje název „Walce", písemnost pocházející z roku 1228, ve které kníže Kazimír Opolský píše, že na přání své zesnulé matky - hraběnky Ludmily – převede jí založený klášter z Rybnika do Czarnowąsů. Mezi majetky patřící ke klášteru, vedle Wróblina, Biedrzychowic, jsou také uváděny „Walchi".

Je obtížné jednoznačně určit etymologii názvu, „Walce". Je možné, že je odvozeno od jednoho z kolonizátorů - Walentýna. V různých dokumentech se název vyskytuje ve formě "Waletz". V pramenech pocházejících z XIII. století jsou uváděny názvy Walicz, Walecz, Walitz. Teprve v XVI. století, se ustaluje název Waltz, který se v různých pravopisných obměnách udržel do dnešního dne. Patnácté a šestnácté století bylo obdobím, kdy na tomto území probíhaly války: husitské, švédské a slezské. Válečná spoušť a v jejím důsledku vybuchující epidemie decimovaly místní obyvatelstvo.

Z dokumentu ze dne 23. dubna 1572 vyplývá, že král Ferdinand I. předal Biedrzychowice a Walce hraběti Schweinchen do zástavy. V roce 1585 byly Walce prodány hraběti Schweinchen von Kolbnitz a v této rodině zůstaly až do XIX. století. Po tom co tento rod vymřel Walce, přešly do vlastnictví hraběte Scher-Thoss z Dobré. V historických pramenech je možné také najít zmínku, že v roce 1807 ve Walcích byla posádkou francouzská armáda, „která velmi krutě zacházela s místními obyvateli". V roce 1929 zadlužený majetek rodiny von Scher-Thoss přešel do rukou státu a byl rozparcelován. Vedlo to k rozkvětu vesnice. Vznikaly celé ulice nových zemědělských hospodářství. Počet obyvatel z 1 694 v roce 1925, vzrostl na 1894 v roce 1939. V současné době má vesnice, která je sídlem orgánů obce, více než 1800 obyvatel.

Die Entwicklung der Besiedlung auf dem Gebiet der heutigen Gemeinde Walce (Walzen) ist mit der Tätigkeit des Zisterzienserordens verbunden. Władysław - Der Herzog von Opole überwies dem Zisterzienser die Kirche in Kazimierz in der Nähe von Głubczyce (Leobschütz) und auch das Recht auf Nachbardörfer, vor allem das Recht auf die zu diesem Dorf gehörenden Gebieten. Am Anfang des 18. Jahrhunderts übergeht dieses Dorf in die Hände von Norbertanerinnenorden (Prämonstratenser) aus Czarnowąsy (Czarnowanz).

Dieses Geschehen bestätigt das älteste Dokument, in dem der Name Walzen erscheint. Dieses Dokument stammt aus dem Jahr 1228. Der Oppelner Fürst schreibt hier, dass er auf Wunsch seiner verstorbenen Mutter-Gräfin Ludmiła - das von ihr gegründetes Kloster von Rybnik nach Czarnowąsy verlegt. Unter den zum Kloster gehörenden Gütern, neben Wróblin (Fröbel) und Biedrzychowice (Friedersdorf am Queis) wird auch Walce erwähnt.

Es ist schwer die Etymologie des Wörters Walce einstimmig festzustellen. Möglicherweise leitet sich dieses Wort aus dem Kolonialherr-Valentin her. In verschiedenen Dokumenten findet man die Bezeichnung als Waletz. In den aus dem 18. Jahrhundert stammenden Quellen werden solche Bezeichnungen erwähnt wie: Walicz, Walecz und Walitz. Erst im 16. Jahrhundert wird die Bezeichnung Waltze festgestellt, die mit den verschiedenen Änderungen in der Schreibweise bis heute aufbewahrt ist. Das 15. und das 16. Jahrhundert ist die Zeit der Hussitenkriege, des Schwedischen Kriegs und den Schlesischen Kriegen. Die Verwüstungen und die Seuchen, die während des Ausbruchs des Krieges entstanden sind, dezimierten die im Dorf wohnende Bevölkerung. Aus dem Dokument vom 23. April 1572 geht hervor, dass der König Ferdinand I. Biedrzychowice und Walce dem Grafen Schweinchen von Kolbnitz verpfändet hat. Im Jahr 1585 wurde Walce diesem Graf verkauft und das Dorf blieb hier bis zum 19. Jahrhundert. Nach dem Aussterben der Familie wurde das Dorf Walce in Besitz des Grafen Scher-Thoss aus Dobra (Dobrau) genommen. Aus den historischen Quellen können wir die Notiz darüber finden, dass im Jahr 1807 in Walce französische Armee stationierte, die grausam die Einwohner behandelte. Im Jahr 1929 geht ein verschuldetes Vermögen der Familie von Scher-Thoss in die Hände des Staates und wird parzelliert. Das führt zur Entwicklung des Dorfes. Die landwirtschaftlichen Straßen entstehen. Die Zahl der Einwohner von 1694 im Jahr 1925 stieg im Jahr 1939 um 1894. Derzeit im Dorf, das der Sitz der Gemeindeverwaltung ist, wohnt 1800 Einwohner.

Pierwszy, drewniany kościół wybudowano w Walcach na początku XIV wieku. Wiadomo, że w roku 1330 była tu też parafia. Potwierdza to datowany na ten rok dokument, z którego wynika, że opat klasztoru w Czarnowąsach sprzedaje czynsz w Oławie opatowi klasztoru św. Wincentego we Wrocławiu. Świadkami sporządzenia tego dokumentu byli między innymi Tilko - proboszcz w Brożcu i Paul - proboszcz w Walcach.

W 1703 roku drewniany kościół został poważnie uszkodzony przez pożar.

Z zachowanych do dziś dokumentów, znajdujących się w archiwum parafialnym, wynika że do początku XIX wieku nie dokonywano kompleksowej przebudowy świątyni. Wiadomo, iż w roku 1815 kościół znajdował się w fatalnym stanie i wymagał natychmiastowego remontu. W 1862 roku ponownie pożar niszczy część świątyni. Kolejna informacja o stanie budowli pochodzi z końca XIX wieku. Wtedy to ksiądz Rudolf Banner podjął się budowy nowego kościoła. Jej rozpoczęcie nastąpiło 1.07. 1894 roku. Kościół planowany był na 500 miejsc siedzących i 1000 stojących. Budowa trwała 4 lata.

W 1897 r. na wieżę kościoła zostały wciągnięte dzwony: Leo, Georg i Rudolf. W 1942 r. dzwony zostały skonfiskowane na potrzeby wojny. Nowe dzwony poświęcono w październiku 1966 r. - nazywają się: Walenty - ufundowany przez parafian z Walec, Maria - przez parafian z Grocholubia i Paweł - zakupiony przez parafian z Zabierzowa. Najciekawszymi elementami wyposażenia wnętrza kościoła jest dzwon spiżowy z 1586 roku i późnobarokowy lichtarz na świecę paschalną. Niepowtarzalną atmosferę tworzą witraże z podobiznami świętych.

Oznaczenie na mapie: **W1**

První dřevěný kostel v obci Walce byl postaven počátkem XIV. století. Je známo, že v roce 1330 byla zde také farnost. Tuto skutečnost potvrzuje tímto rokem datovaný dokument, z kterého vyplývá, že opat kláštera v Czarnowąsech prodává nájemné v Oławě opatovi kláštera sv. Vincenta ve Vratislavi (Wrocław). Svědky vyhotovení tohoto dokumentu, mezi jinými byli: Tilko – kněz z obce Brožec a Paul – kněz z obce Walce. V roce 1703 byl dřevěný kostel těžce poškozen požárem. Z dodnes dochovaných dokumentů nacházejících se ve farním archivu vyplývá, že do začátku XIX. století nebyla realizována žádná komplexní přestavba chrámu. Je známo, že v roce 1815 byl kostel ve špatném stavu a vyžadoval okamžitou opravu. V roce 1862 požár opětovně zničil část chrámu. Další informace o stavu budovy pochází z konce XIX. století. Tehdy kněz Rudolf Banner se rozhodl pro výstavbu nového kostela. K zahájení výstavby došlo 01.07.1894. Kostel byl plánován pro 500 míst k sezení a 1000 pro stání. Výstavba trvala 4 roky.

V roce 1897 byly na kostelní věž vytaženy zvony: Leo, Georg a Rudolf. V roce 1942 byly zvony konfiskovány pro válečné účely. Nové zvony byly vysvěceny v říjnu 1966 a byly pojmenovány: Valentin – z prostředků farníků vesnice Walce, Maria – z prostředků farníků z Grocholubí a Pavel – koupený farníky ze Zabierzowa. Mezi nejzajímavější prvky interiéru kostela patří bronzový zvon z roku 1586 a pozdně barokní svícen pro paschální svíci. Neopakovatelnou atmosféru dotvářejí vitráže s obrazy svatých. Označení na mapě: **W1**

Die erste Holzkirche wurde in Walce am Anfang des 14. Jahrhunderts gebaut. Es ist bekannt, dass hier im Jahr 1330 noch die Pfarrei war. Das bestätigt auch das für dieses Jahr datierte Dokument. Aus diesem Dokument geht hervor,

dass der Abt des Klosters in Czarnowąsy dem Abt des Klosters des Heiligen Vinzent in Wrocław die Miete in Oława (Ohlau) verkauft. Die Zeuge der Erstellung dieses Dokuments waren unter anderem Tilko-Pfarrer in Brożec (Broschütz) und Paul-Pfarrer in Walce. Im Jahr 1703 wurde die Holzkirche sehr stark durch den Brand zerstört. Aus den bis heute aufbewahrten und sich im Pfarrarchiv befindenden Dokumenten geht hervor, dass man seit dem Anfang des 19. Jarhunderts keinen genauen Umbau des Gottesahuses beobachtete. Es ist bekannt, dass im Jahr 1815 sich die Kirche in einem kritischen Zustand befand und sie eine sofortige Renovierung verlangte. Im Jahr 1862 zerstört der Brand den Teil des Gotteshauses. Die weitere Information über den Bauzustand stammt vom Ende des 19. Jahrhunderts. In diesem Jahr fing der Pfarrer Rudolf Banner an, die neue Kirche zu bauen. Der Bauanfang folgte am 1. Juli 1894. Die Kirche wurde für 500 Sitzplätze und 1000 Stehplätze geplant. Der Bau dauerte 4 Jahre und im Jahr 1897 wurden die Glocken: Leo, Georg und Rudolf in den Glockenturm aufgehängt.

Im Jahr 1942 wurden die Glocken während des Krieges beschlagnahmt. Die neuen Glocken wurden am Oktober 1966 geweiht. Sie besitzen die Namen: Valentin - solchen Namen gaben die Pfarrgemeindemitglieder Walce und Maria- von den Pfarrgemeindemitgliedern aus Grocholub gestiftet und Paul-von den Pfarrgemeindmitglieder aus Zabierzów gekauft. Die interessanteste Elemente im Innenraum der Kirche ist die Bronzenglocke aus dem Jahr 1586 und der spätbarocke Leuchter für die Osterkerze. Eine einzigartige Atmospäre bilden die Glasfenster mit den Konterfeien des Heiligen. Landkarte mit Markierungen: **W1**

Ołtarz główny kościoła w Walcach

Hlavní oltář kostela ve obci Walce

Der Hauptaltar in der Kirche in Walce

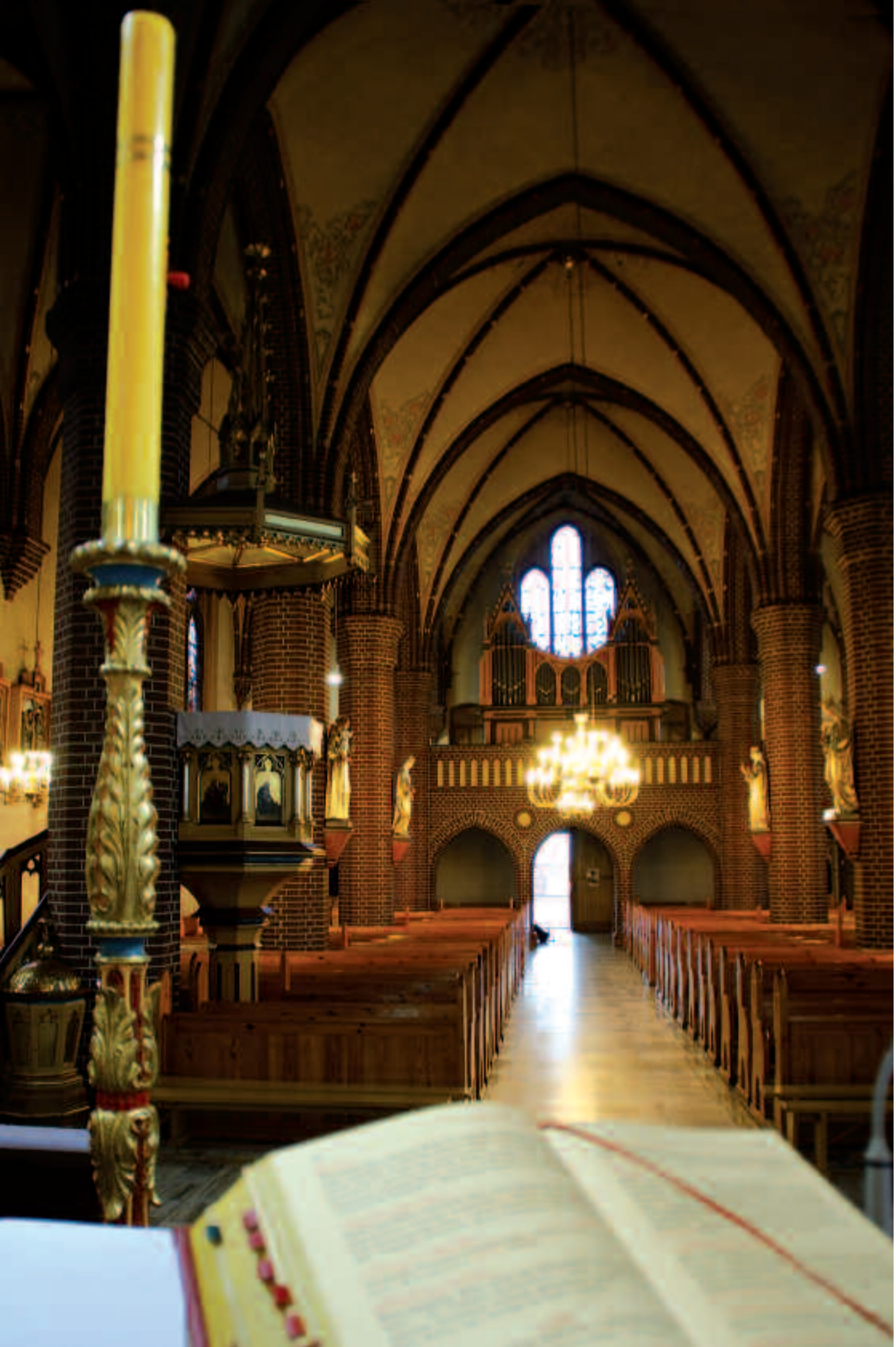

Po lewej: na pierwszym planie późnobarokowy lichtarz na świecę paschalną.
Po prawej - fragment ołtarza głównego

Vlevo: v popředí pozdně barokní svícen pro paschální svíci. Vpravo - část hlavního oltáře

Links: im Vordergrund befindet sich der spätbarocke Leuchter für Osterkerze. Rechts: Fragment des Hauptaltars

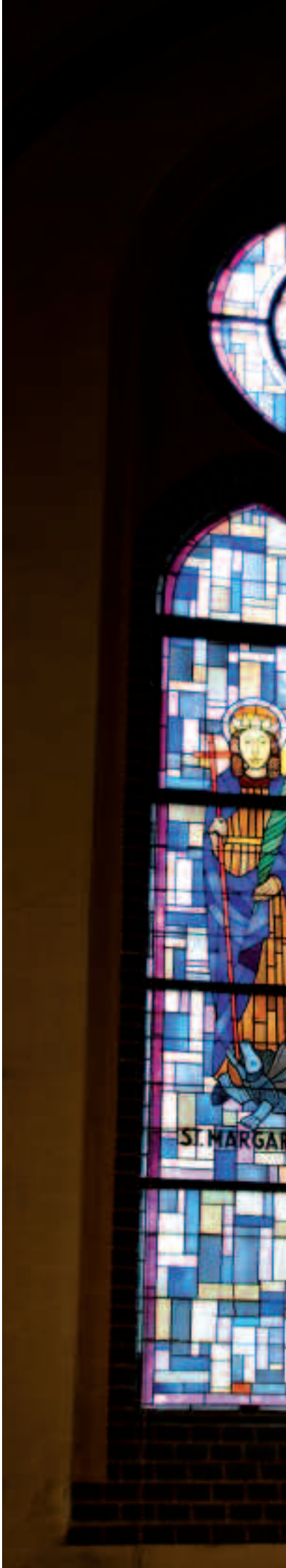
ST. MARGA

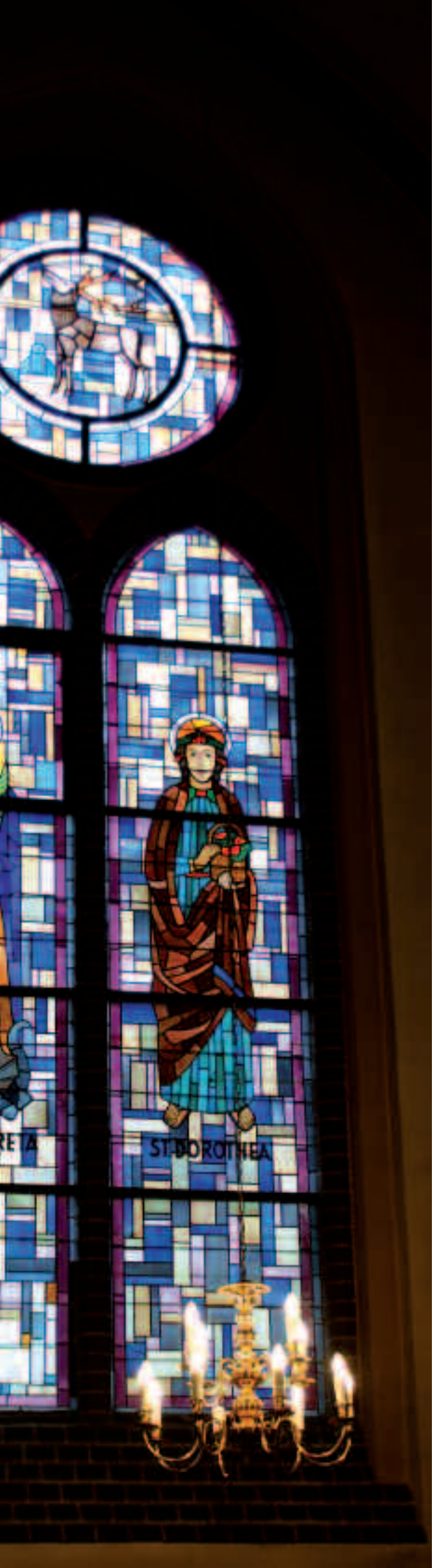

Od lewej: ambona, jeden z witraży i ołtarz boczny kościoła w Walcach

Zleva: kazatelna, jedna z vitráží a boční oltář kostela v obci Walce

Links: die Kanzel , Glasfenster und Nebenaltar in der Kirche in Walce

Prace przy budowie Groty Lurdzkiej rozpoczęto w 1957 roku. Powstała na terenie cmentarza dla dzieci, w pobliżu fundamentów starego kościoła. Jej projektantem był Paul Kurpiela. Nad całością budowy czuwał inż. Józef Suchan. Za swoje zaangażowanie i pomoc został aresztowany i skazany na 2 lata więzienia. W 1991 roku umieszczono tu tablice upamiętniające mieszkańców poległych w czasie II wojny światowej **W2**

Práce na výstavbě Lourdské jeskyně byly zahájeny v roce 1957. Vznikla na území hřbitova pro děti v blízkosti základů starého kostela. Jejím projektantem byl Paul Kurpiel. Dozor nad celou stavbou vykonával Ing. Joseph Suchan. Za svou angažovanost a pomoc byl zatčen a odsouzen na dva roky vězení. V roce 1991 byly zde umístěny pamětní desky na památku lidem, kteří zahynuli v průběhu druhé světové války **W2**

Im Jahr 1957 wurden die Arbeiten beim Bau von Grota Lurdzka (Lurdzka Grotte)begonnen. Die Grotte entstand auf dem Gebiet des Kinderfriedhofes, in der Nähe von Fundamenten der alten Kirche. Ihr Architekt war Paul Kurpiela. Der Ingenieur Józef Suchan passte auf den Bau der Kiche auf. Er wurde verhaftet und zu zwei Jahren Haft verurteilt, weil er sich in den Kirchenbau engagierte und viel geholfen hat. Im Jahr 1991 wurden hier die Gedenktafel für die gefallenen Einwohner des Zweiten Weltkrieges aufgestellt **W2**

Krzyż kamienny z płaskorzeźbą Matki Boskiej Bolesnej usytuowany na starym cmentarzu w Walcach. Wzniesiony u schyłku XIX w. w miejscu gdzie miał znajdować się ołtarz starego kościoła **W3**

Kamenný kříž s reliéfem Panny Marie Bolestné se nachází na starém hřbitově v obci Walce. Byl postaven koncem XIX. století na místě, kde dříve stál oltář starého kostela **W3**

Das sich auf dem alten Friedhof befindende Steinkreuz mit dem Basrelief der Gottesmutter in Walce. Er wurde an diesem Platz Ende des 19. Jahrhunderts gebaut, wo sich der Altar der alten Kirche befinden sollte **W3**

Po lewej: pomnik św. Jana Nepomucena z drugiej połowy XVIII wieku. Usytuowany przy murze cmentarnym, od strony ulicy Opolskiej. **W4** Przy tym samym murze znajduje się wybudowany w latach 20. XX wieku pomnik upamiętniający ofiary I wojny światowej **W5**

Vlevo: socha sv. Jana Nepomuckého z druhé poloviny XVIII. století. Je umístěna u zdi hřbitova, od ulice Opolské. **W4** U stejné zdi se nachází postavený ve 20. letech XX. století pomník připomínající oběti první světové války **W5**

Links: das Denkmal des Heiligen Johannes Nepomuk aus der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts. Es befindet sich an der Friedshofsmauer in der Nähe von Opolska Strasse. **W4** An der gleichen Mauer befindet sich auch das in den zwanziger Jahren des 20. Jahrhunderts gebaute Denkmal für die Opfer, die während des Ersten Weltkrieges ums Leben kamen **W5**

Sanft ruht in Gott
unser lieber Vater
Johann Rosubek

Nagrobki z końca XIX i początków XX wieku usytuowane przy murze starego cmentarza. Ulica Opolska **W6**

Náhrobky z konce XIX. a začátku XX. století, nacházející se u zdi starého hřbitova. Ulice Opolská čís. **W6**

Die Grabmäler vom Ende des 19. und am Anfang des 20. Jahrhunderts. Sie befinden sich an der Mauer des alten Friedshofs. Opolska Strasse **W6**

INRI

Krzyż z początku XX wieku znajdujący się na murze starego cmentarza od strony plebanii **W7**

Kříž ze začátku XX. století, nacházející se na zdi starého hřbitova, ze strany fary **W7**

Das Kreuz aus dem Anfang des 20. Jahrhunderts. Es befindet sich an der Mauer des alten Friedhofs in der Nähe von Pfarrei **W7**

Dawny spichlerz - jeden z niewielu zachowanych do dziś budynków dawnego folwarku, który znajdował się w pobliżu pałacu zniszczonego całkowicie tuż po zakończeniu II wojny światowej **W8**

Stará sýpka - jedna z mála dosud zachovaných budov starého statku, který se nacházel v blízkosti paláce, zcela zničeného těsně po skončení druhé světové války **W8**

Der alte Speicher. Einer von wenigen bis heute aufbewahrten Gebäuden des alten Gutshofes, das sich in der Nähe vom Palast befand, der völlig Ende des Zweiten Weltkrieges zerstört war **W8**

Pozostałości wiatraka typu holenderskiego z II połowy XIX wieku. Druga kondygnacja i drewniana „głowa" wraz ze skrzydłami uległa zniszczeniu w wyniku pożaru. Ulica 1 Maja 38 **W9**

Zbytky větrného mlýna holandského typu, z druhé poloviny XIX. století. Druhé podlaží a dřevěnou „hlavu" spolu s křídly zničil požár. Ulice 1 Maja čís. 38 **W9**

Die Reste der Windmühle im niederländischen Stil aus der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Das zweite Stockwerk und der Holzkopf zusammen mit den Flügeln wurden wegen des Brandes verheert. (1 Maja 38 Strasse) **W9**

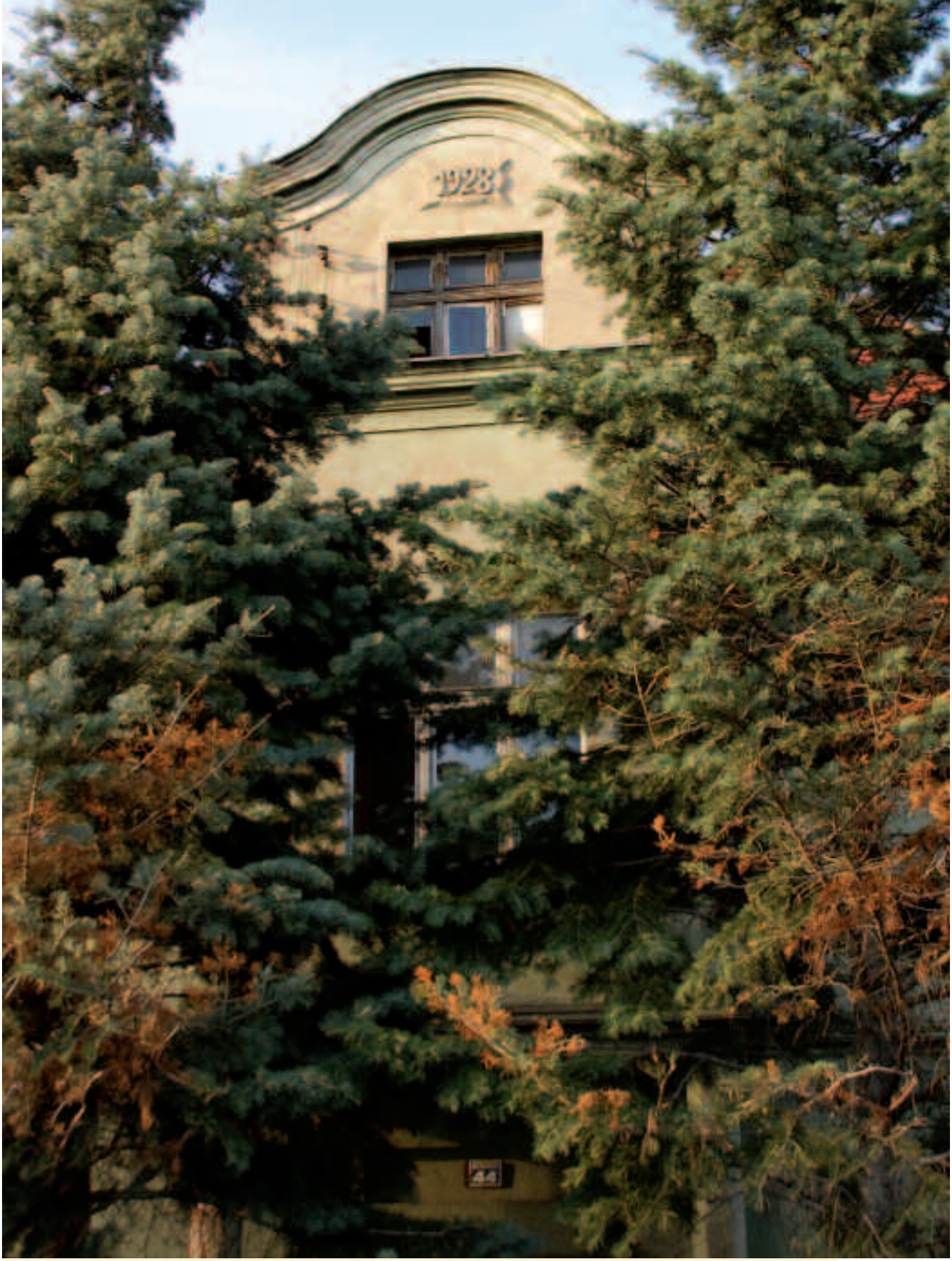

Jeden z wielu domów mieszkalnych powstałych w czasie intensywnego rozwoju Walec, w latach 1925 -1940. Ulica Opolska 44 i 36 (na następnej stronie) **W10**, **W11**

Jeden z mnoha obytných domů, které vznikly v době intenzivního rozvoje obce Walce v období let 1925-1940. Ulice Opolská čís. 44 a 36 (na následující straně) **W10**, **W11**

Eines von vielen in der Entwicklungszeit von Walce (Walzen) (1925-1940) entstandenen Häusern. Opolska 44 und 36 Strasse (auf der anderen Seite) **W10**, **W11**

36

Walce - widok na Górę św. Anny

Walce - pohled na Horu sv. Anny (Góra św. Anny)

Walce - Blick nach Góra Św. Anny (Sankt Annaberg)

Walce - bociany z ulicy Podgórnej **W12**

Walce – čápi ulice Podgórné **W12**

Walce - Störche - Podgórna Strasse **W12**